

Mark B. Mils

ČEKAJUĆI DOGOA

Preveo Srđan Krstić

Beograd, 2015.

*Pevaj kao da te niko ne sluša, voli kao da nikad nisi bio povređen,
igraj kao da te niko ne gleda, i živi kao da je raj na zemlji.*

Mark Tven (1875)

Prvo poglavlje

Dragi Danijele,

Bože, ovo zvuči tako formalno. Ne mislim tako, a možda i mislim. Kao i u mnogo čemu drugom, više ne znam/neznam (šta je pravilno? znam da bi ti to znao). Sranje, počela bih ovo pismo iz početka, ali to sam već triput uradila i kasnim na let.

Odlazim, na dugi put daleki. Ne mogu ti reći gde. Deo mene želi da ti kaže, ali nema svrhe zato što ne znam koliko dugo ću se tamo zadržati. U svakom slučaju, bolje ovako. To je glupost, naravno. Mislim da je za mene bolje ovako, ne za tebe, mada znam da ćeš se izboriti zato što si jak, razuman i pomalo bezosećajan.

Uskoro ćemo razgovarati kako valja, kad budem spremna za to, što još nisam, očigledno, jer onda ne bih bežala u Austral... Opa! (Šala. Vidiš, nisam izgubila smisao za humor kao što si mi pre neko veče rekao.) Dobro, u ovim okolnostima možda i nije smešno. Mogu da te vidim kako stojiš kraj stola i čitaš ovo.

Žao mi je, moj mili i dragi Danijele. Kukavica sam. Toliko sam bar naučila o sebi. I žao mi je zbog Dogoa. To je u potpunosti moja greška. Bog zna šta sam mislila. Šta sam mislila? Da će uneti neku promenu, čak nas i izlečiti. Mrzećeš tu reč kao što si je mrzeo i dok sam govorila o putovanjima i energijama i, da, o anđelima.

U tome je stvar, ja ZAISTA verujem u njih. A ti ne. Da li je zapravo o tome reč? Možda. Volela sam tvoju učtivu toleranciju, taj skeptični osmeh u očima, ali sad me nervira. Sad mi izgleda cinična i nadmena, kao da misliš da imaš sve odgovore. E pa, nemaš. Ko ima? Možda je to nešto što moraš da saznaš o sebi, kao što sam ja saznala da sam kukavica. Ja možda jedino mogu da budem s čovekom koji veruje u anđele. Ne brini, to ne znači da sam pobegla s Brendonom. Brendon je kreten. Uvek bih izabrala tebe od vas dvojice (a ako ovo nije kompliment, onda ne znam šta jeste!?). Ne, sama sam, putujem bez obaveza, pratim osećaj. Nema nikog drugog, samo ja i znaš već ko – Onaj koji ne Sme Biti Imenovan, kako ga ti u šali zoveš. Znam da misliš da je on plod moje uvrnute mašte, ali ja verujem da je upravo sad sa mnom, da me pazi, i ti ne možeš da porekneš da je to osećanje realno (čak i da si u pravu za anđele, a nisi!).

Vrati Dogoa. Nešto mi govori da ćeš dobiti ovaj posao, a ne možeš ga ostaviti zaključanog u stanu po čitav dan. To ne bi bilo fer prema njemu, a i nije baš da se vas dvojica naročito slažete. Je li on sada tu kraj tebe, gleda te onim čudnim očima? Kunem

se da me je pogledao s nekom vrstom prekora dok sam pakovala kofere, kao da je znao šta zaista radim. Naravno da nije, on je samo pas, mali ružan pas. Ne, ne zaista ružan, ali znaš na šta mislim – nije baš neki lepotan, jadničak. Mislim da sam se sažalila na njega kad sam ga videla prvi put. Žao mi je što sam mu poremetila život, ali barem je imao promenu sredine, kratak odmor. Vratila bih ga i sama, ali nije bilo vremena. Razumeš, nisam planirala ovo, samo mi je došlo iznenada. Shvatila sam šta treba da činim, pa to i činim.

Pravim li najveću životnu grešku? Ne bih rekla. Smatram da smo stigli do tačke da donesemo odluku koja bi bila loša za nas, sigurno loša za mene, a verovatno i za tebe. Nemoj me mrzeti, Danijele. Osećaš se poniženo, naravno, ali moglo je biti i gore. Nije kao da te ostavljam pred oltarom, još će me i svi proklinjati kao kučku, što će ti ovo olakšati. Molim te, ne traži me, a sad nema svrhe da me zoveš jer ću biti u vazduhu kad ovo budeš čitao.

Ljubav i svetlost

KlaraXXXXXXXXXX

P. S. Upravo sam pročitala ovo opet i shvatam da nisam bila dovoljno jasna. Među nama je gotovo, barem zasad, što, pretpostavljam, znači zauvek, ali ko zna... Nikad ne reci nikad, zar ne? Potrebno mi je da se osećam otvoreno za druge mogućnosti (da, u redu, prema drugim muškarcima). Ne mogu

te zaustaviti da radiš šta želiš, ali budeš li spavao s Poli, ubiću te. Ona je mlada, ranjiva i puna strahopoštovanja prema tebi, ali je takođe i moja mlađa sestra, zato *non toccare*, što bi rekli u Italiji (to me podseća na onu suvenirnicu u Luki, gde si mi kupio odvratnu porcelansku figuricu Device Marije zato što si mislio da liči na mog oca u ženskoj odeći). X

Pažljivo spuštam pismo na sto drhtavom rukom. Bezosećajan? Zaista? Ciničan i nadmen?

Nikad se nisam osećao nadmeno. Bila je to naša mala igra. Zajedno smo izmislili pravila. Astrologija, prošli životi, anđeli, šta god bilo, Klara bi se stuštila, a ja bih koristio kočnice. Složili smo se da se razlikujemo, i smejali se tome zajedno, jer ono što smo imali bilo je veće od toga. Imali smo ljubav. U tome smo se slagali. Ne može tek tako posle četiri godine da promeni pravila, ukrca se na avion i nestane. To je i moj život.

Hoću da budem ljut, ali ne ide. Duboko uvređen ovim optužbama, zanemio sam od pritajenog studenog osećaja da sam možda zaista kriv.

Bacam pogled kraj stopala. Dogo je do malopre bio tu; sad je na sofi. Zna da ne sme na sofu, ali kao da ga uopšte ne brine moja reakcija. Zapravo, uopšte i ne gleda u mene. Brada mu je na šapama i bulji napeto kroz prozor, kao da prolazni oblaci sadrže ključ neke metafizičke zagonetke s kojom se rve.

„Dogo!“

Ne osvrće se, a opet, na to ime se nikad nije ni odazvao, verovatno zato što zna da to i nije pravo ime, već da ga samo tako zovemo dok mu ne pronađemo pravo.

Sve smo pokušali – čak smo pregledali i brojne veb-sajtove s imenima za bebe, ali mu nijedno nije odgovaralo. Neko vreme mislili smo da bi ime Eustahije moglo biti pravo rešenje. Ali nije trajalo ni dan. Prema Vikipediji, Sveti Eustahije bio je rimski general koji se preobratio u hrišćanstvo samo da bi istrpeo niz zastrašujućih mučenja i strašne patnje; između ostalog, živog su ga ispekli, zajedno sa sinovima, u bronzanoj statui bika. Tu se mora odati priznanje i imperatoru Hadrijanu: ne samo da je umeo da gradi zidove, već je imao i veoma morbidnu maštu kad je trebalo mučiti neprijatelje. Sad znam da je Sveti Eustahije zaštitnik vatrogasaca (onih što nisu uspeli da ugase vatru na kojoj se ispekao), i uopšteno gledano, svakoga u nevolji.

„Eustahije“, govorim mu, „u nevolji sam.“

Dogo čulji uvo, samo jedno, i to ono levo, ali to je tek nešto više od trenutnog trzaja. Pogled mu je i dalje prikovan za paprjaste oblake.

Izvlačim mobilni iz džepa. Znam da je njen broj ostao memorisan zato što smo razgovarali o žurki iznenađenja za Klaru tamo u aprilu. Radi kao koordinator u kompaniji koja se bavi dečjim aktivnostima, i izgleda da najveći deo vremena provodi splavareći po velškim rekama. Pošto je letnji raspust već počeo, očekujem da joj samo ostavim poruku.

Odgovara posle četvrtog zvona. „Danijele...“

Samo jedna reč, ali sadrži zavodljivu mešavinu zadovoljstva, iznenađenja i očekivanja.

„Hej, Poli!“ Još jedan trzaj Dogoovog uva, ovog puta desnog. „Kako si, šta radiš?“

Klara može samo sebe da krivi za ovo, govorim sebi gotovo verujući u to. Tako nešto mi nikad ne bi palo na pamet da ona to nije pomenula.

„Sjajno!“, cvrkuće Poli. „Radim kao pas.“

Gledam u Dogoa opruženog na sofi, gotovo da se stopio s njom, i pitam se kako li je, pod milim bogom, ta fraza ikome pala na pamet.

Drugo poglavlje

Shvatam da ću možda imati problema tek kad smo ušli u autobus.

„Je li dozvoljeno da se vozim sa psom?“

„Vozačevo diskreciono pravo je da odluči o tome, druže.“

Pošto su danas vozači autobusa zatvoreni u kaveze, radi sopsstvene zaštite, mora da pritisne nos na pleksiglas ne bi li bolje osmotrio Dogoa ispod nas.

„Isuse!“, promumla nimalo impresioniran. „Može, ali da ga držite u krilu.“

„Ne mogu. Ugrišće me ako pokušam da ga podignem.“

„Šta kažete, nasilan pas? Dakle, predstavlja opasnost za ostale putnike?“

„Ma, ne, ne, samo je...“ Zastajem patetično. Šta da mu kažem? Istina je: pokušam li da ga stavim u krilo, uješće me.

„Izvini, druže, ali pravila su pravila.“ Molim te, nemoj samo to da kažeš, mislim se, ali dodaje: „Meni posao vredi više nego sitni ustupci.“

U nekoj normalnoj situaciji bih ga molio, čak bih napravio i scenu, ali danas nisam raspoložen. Pre no što smo pošli, jedva sam uspeo da obarim jaje za doručak. „U redu je, u pravu ste. Izvinite što sam smetao. Želim vam prijatan dan.“

Samo što krenuh da izađem iz autobusa, vozač počinje: „E sad, ako je to pas vodič, ili onaj što upozorava na srčani napad, ili pas pratilac mentalno obolelog...“

„Nije.“

Vozač koluta očima i polako ponavlja, otprilike kao da se obraća nekom ne baš promućurnom: „Svi ti psi jednostavno sami po sebi prevazilaze diskreciono pravo vozača da ih odbije.“

„O, da, on je pas koji upozorava na srčani napad.“ Pokazujem na grudi da bih to nekako naglasio.

„Problemi sa srcem u vašim godinama?“, počinje da frkće. „Vi se to podsmevate?“

Ali na kraju se on meni smeje. Namiguje mi i klima glavom ka sedištima. Prisanjam *oyster* karticu uz čitač i zahvaljujem mu.

„Samo ga negde skloni s vidika. Ne želimo da preplašimo ostale putnike, zar ne?“

Ovog puta se ne šali.

Prihvatilište za pse i mačke Batersi zbijeno je između stare plinare i napuštenog zemljišta oko odavno pokojne elektrane u

Batersiju. Verovatno niko ne bi mogao da zamisli jasnije mesto za neželjene kućne ljubimce. Uzano trouglasto parče zemlje s dve strane ograđeno je šinama, a iza njega prolazi veoma prometan put. Čitavo mesto se poprilično promenilo otkad sam poslednji put tuda prolazio pre nekoliko godina. (Retko kad idem južno od reke: severozapadni London uvek izbegavam, verovatno zato što sam se baš tu obreo kad sam prvi put došao u prestonicu.) Zgrada sa zaobljenom fasadom okrenula je svoje sjajno lice prema putu. Neskladna arhitektura ovog zdanja deluje donekle preterano i predstavlja surovo mučenje za sve one rođake koji su toliko čekali, a nisu dobili ni cvonjka kad su im pročitali testament tetke Mejbl, koja se više brinula za kućne ljubimce nego za njih. Za razliku od Francuske i Italije, gde postoje pravila i određeni su obavezni procenti za naslednike, u Engleskoj slobodno možete da isključite celokupnu rodbinu iz nasledstva, a dobrobit životinja veoma često odnese pobeđu i u pravnim okršajima.

Izgleda kao da Dogo baš i ne prepoznaje ovo mesto. Ulazi jednostavno unutra, očigledno ne obrativši pažnju na prigušeno ali čujno kevtanje pasa, koje se probija čak i kroz tandrkanje voza u prolazu.

Ženi za pultom objašnjavam svrhu svog dolaska. Veoma je otvorena i vesela, kao i prostor gde provodi po čitav dan, i objašnjava mi da je trebalo da nazovem i zakažem, a ne da banem iznebuha. Verovatno to umišljam, ali zapažam nešto krhko u

osmehu koji mi Laura (tako stoji na njenoj pločici) upućuje. Podseća me na negovateljice u mračnom i tužnom domu za stare u blizini Brajtona, gde moj deda provodi poslednje dane. Je li moguće da je neko po prirodi tako neumorno i neprestano dobroćudan? Ili se oni preobrate u pravo stanje kad se ulazna vrata zatvore za vama, i onda počnu da psuju kao kočijaši i maltretiraju nesrećnike za koje su zaduženi? Toliko o mojoj rešenosti da prestanem s cinizmom za koji me je Klara optužila.

Deset minuta kasnije Dogo i ja nalazimo se u neveseloj kancelariji s još jednom lepršavom mladom ženom u, za ovakve ustanove standardnoj, polo-majici. Zove se Bet. Zadužena je za povratnike i očigledno joj nije drago što mora da vraća u prihvatilište psa koji je samo tri nedelje ranije udomljen. Olakšanje je znati da je ljudsko biće. Bet je tu negde mojih godina, pretpostavljam, kasne dvadesete, i naginje se napred s laktovimama naslonjenim na sto dok veoma pažljivo sluša moju priču.

Igram na njeno saosećanje: pričam joj da je zapravo moja devojka htela psa, i da se nije ni konsultovala sa mnom, nego se samo pojavila s njim jednog dana, da bi se onda samo spačkvala i otišla bez upozorenja.

Objašnjavam joj da nisam u situaciji da se sad sam staram o psu. Bet klima glavom, ali primećujem kako mi pogledom ispituje lice ne bi li na njemu otkrila tragove razloga koji su oterali Klaru. Vidim da se pita jesam li možda nasilnik, ili sam samo

dosadan. U suštini, ne zanima me šta misli sve dok je raspoložena da prihvati Dogoa kako bih nastavio sa životom.

Vadim debeljuškastu kovertu sa zvaničnom papirologijom, koju mi je Klara ostavila. Bet, međutim, to ne treba. Ima svoju dokumentaciju. Ne zna Dogoa odranije, ali je srećna što može da počne s njegovom *readmisijom u ustanovu*. Počinje da zvuči suviše orvelovski za moj ukus, ali se samo cerim i zahvaljujem joj.

Ispada da se Dogo kod njih vodi kao Majki. Klara mi to nikad nije pomenula, ali ovu grešku lako mogu da joj oprostim. Majki?! Kao da su se roditelji Vinstona Čerčila predomislili u poslednjem trenutku, pa su rešili da svom jedrom mališanu daju ime Brajan. Da li bi Ruzvelt i Staljin ikad sedeli i pregovarali s njim na Jalti da se zvaao Brajan?

Bet se mršti dok čita. „Čudno, bio je s nama samo nedelju dana pre nego što ga je vaša devojkica uzela.“

„Pa?“

„Moraću onda da ga zavedem kao doživotnog.“

„Doživotnog?“

„Kao u zatvoru... ovde će boraviti neodređeni period.“

„Zašto tako mislite?“

„Pa molim vas, pogledajte ga samo.“

Gledam u Dogoa, ali tu nema šta da se vidi. On se potpuno isključio i zabavlja se ližući svoja jaja.

„To uopšte nije u redu“, kaže Bet.

„Dogo, prekini!“

„Inače, mi ovde sprovodimo politiku kastracije.“ Bet nastavlja da češlja prateću dokumentaciju, a onda uspeva da pronade ono što je tražila. „Ah, tu je. Nije bio ovde dovoljno dugo, a vaša devojka se obavezala da će ona to uraditi.“

Ovog puta moram da je ispravim: „Moja bivša devojka.“

„Kakogod. Ovde je potpisala da će se ona pobrinuti za to.“

„Pobrinuti za šta?“

„Sec-sec.“

Trzam se. Možda je dovoljno da ste muškarac pa da znate da kastracija ne može da se uprosti na makaze, simbolično prikazane prstima, i to malo onomatopeje.

„Nikad mi to nije pomenula.“

Bet polaže dlan na svetu fasciklu. „Ovde sve piše crno na belo.“

Ali to nije crno i belo. Ne, to je sivo, veoma sivo. Mi ovde govorimo o Dogoovim mudima.

„Morao bih malo da razmislim o tome.“

„To jednostavno mora da se uradi.“

„Zašto?“

„Zato što je takva politika.“

Da me malo bolje poznaje, nikada to ne bi rekla.

„To je bila i nacistička politika, kojom su želeli da zatru Jevreje, Rome i homoseksualce. To je za vas u redu?“

Bet izgleda duboko uvređeno; čak i uzdahnu. „Zaista mislim da to nije fer.“ Oči joj iznenada dobijaju neki vodnjikav sjaj

i moram da skrenem pogled pošto mi je prilično neprijatno. Dogo se i dalje liže jezikom iz sve snage. Ne sećam se da sam ga ikada ranije video toliko srećnog i odjednom ustajem i pružam ruku preko stola.

„Bet, drago mi je što smo se upoznali. Dogo i ja sad odlazimo.“

To je na neki način krajnje patetično od mene. On je samo pas, i to pas kog uopšte ne želim, ali ipak očekujem neku vrstu zahvalnosti ili nešto slično. Bio bi dovoljan i pogled prema toj dvonogoj životinji što drži drugi kraj njegovog povoca, ali ne dobijam čak ni to dok idemo putem prema Batersi parku.

„Ej, druže, pa oni bi ti isekli muda i bacili ih.“

Dogo staje pored bandere i njuška oko nje.

„Tako je. Sec-sec. *Adios testiculos*. Tvoja jebena muda – nema ih!“

Nisam mogao odabrati gore mesto i vreme da kažem tako nešto. Bio sam toliko fokusiran na Dogoa, pitajući se da li će podići bar nogu i zapišati banderu, da uopšte nisam primetio dečurliju u malim plavim uniformama, koja su nahrupila iz obližnje škole, sve dok jedna od majki na visokim potpeticama ne viknu: „*Izvinite!* Mogli biste malo da pripazite na jezik!“

Dobro znam taj tip: plavokosa i vitka i apsolutno sigurna u svoje mesto u privilegovanom svetu. Upravo kao i moja sestra.

Dolazim u iskušenje da joj odgovorim, ali primećujem koliko je njenom sinu neprijatno zbog majčine intervencije.

„Moje najdublje izvinjenje, mladi čoveče.“

„Kako se zove?“, pita me dečko neočekivano.

„Dogo.“

Tu u blizini stoji nepropisno parkiran ogroman terenac, s dva točka duboko na trotoaru, dok sva četiri migavca trepću. Žena ih gasi iz daljine i otvara vrata pomoću daljinskog uređaja na privesku s ključevima. „Hektore, dolazi ovamo!“

Hektor je divan dečak, kao mladi Kristijan Bejl u filmu *Imperija sunca* – sav u razbarušenoj kosi i velikim zelenim očima. „Hej, Dogo!“, gugutao je, čučnuvši kraj njega. Dogo ne samo da diže glavu ka Hektoru već i dopušta da ga dečak prodrmusi, da mu protrlja uši i počese mu ogrebotinu ispod brade.

„Zar ti nisi najbolji pas? Da, jesi, Dogo. Ti si najbolji pas na svetu.“

„Hektore!“, čuje se veoma nervozan uzvik njegove majke.

Dečko gleda u mene i koluta očima. „Moram da krenem.“

„Biće bolje – u životu, mislim.“

„Nadam se“, kaže on. „Vidimo se, Dogo.“

Nas dvojica stojimo i gledamo dok se Hektor penje u ogroman mercedes. Maše nam dok kola prolaze kraj nas.

Nadam se? A to je još rekao strpljivim tonom biblijskog mudraca. Odakle je došlo ovo dete? Iz svoje majke sigurno nije.